

Met de komst van melkgeldwaardering voor CO₂-reductie is het interessanter om in het rantsoen te kiezen voor (ruw)voer dat minder uitstoot veroorzaakt. Samen met Agrifirm beschrijft VeeteeltGRAS waarom het juiste maaimoment daarbij een belangrijke rol speelt.

Op tijd maaien voor CO₂-reductie

Wie broeikasgas wil reduceren, komt al snel uit bij rantsoenmaatregelen. In het rantsoen bepaalt onder andere het structuuraandeel hoeveel broeikasgas er vrijkomt. Een minder vezelrijke kuil heeft een lagere uitstoot. Voor minder structuur ligt de sleutel tot succes bij een goed getimed maaimoment.

Thijs Neutel: ‘Jonger maaien is meer werk, maar levert wel kwaliteit op’

Als melkveehouder bij FrieslandCampina en als deelnemer aan het project Koeien en Kansen probeert Thijs Neutel de CO₂-uitstoot op het melkveebedrijf te verminderen. ‘Een van de maatregelen is het gras jonger en vaker maaien, zodat er minder verhouding optreedt. De kuil bevat dan minder NDF en meer vem en eiwit’, aldus Neutel. Dat kost de melkveehouder in Saaksum wel veel meer tijd dan voorheen. ‘We waren gewend om elke zes weken te maaien, nu halen we om de drie tot vier weken de maaimachine tevoorschijn. Bij de eerste snede wachten we nog tot er zo’n 3500 kilo aan droge stof

staat, maar daarna is het vlot achter elkaar.’ Zodra het eerste gras na het maaien in de aar schiet, moet Neutel weer aan de slag. ‘Voor je gevoel heb je dan net de vorige snede onder het plastic. Het gras jonger maaien is zeker meer werk, maar levert uiteindelijk wel kwaliteit op’, vertelt Neutel, die met zijn 190 koeien ook meer is gaan beweiden. ‘Beweiding doet het ook goed in de KringloopWijzer, maar weiden gaat door de grootte van de veestapel en het robotmelken nog wel eens met vallen en opstaan. Dat moet tussen het maaien door ook nog goed doorgaan’, geeft de veehouder aan. ‘Maar uiteindelijk zie je wel

verschil. In de kuil zie je echt meer vem en eiwit terug en de CO₂-uitstoot per kilogram melk kwam in 2022 uit op 960 vergeleken met 1046 in 2021.’

Het verlagen van broeikasgassen is een doel dat hoog op de agenda staat van de politiek, de maatschappij en ook de agrarische sector. In de melkveesector zijn veel emissies direct of indirect afkomstig uit voeding. Bij de pensfermentatie komt veel methaan vrij en ook het gebruik van krachtvoer heeft invloed op de CO₂-voetafdruk. Het rantsoen is direct en indirect verantwoordelijk voor 75 procent van de totale broeikasgasuitstoot.

‘Dat betekent ook dat er in het rantsoen veel te verbeteren valt om emissie te verminderen’, zegt Leo Tjoonk, teamleider ruwvoer bij Agrifirm. ‘Aangezien FrieslandCampina vanaf dit jaar tot anderhalve cent per kilo melk extra betaalt voor emissiereducerende maatregelen, is het nog interessanter geworden om aan de slag te gaan met broeikasgasemissie.’

NDF knop om aan te draaien

Of een bedrijf genoeg reduceert voor een plus op de melkprijs, wordt bepaald aan de hand van gegevens in de KringloopWijzer. Denk daarbij aan de grootte van de veestapel, maar vooral aan de waarden van kuilen en krachtvoer. De emissiefactor van graskuilen wordt berekend met de formule: $19,5 + 0,03 \times (\text{NDF} - 465)$. ‘Daaruit kunnen we afleiden dat de emissie omlaag gaat zodra de NDF onder 465 gram per kilogram droge stof is. Is de NDF daarboven, dan gaat de uitstoot omhoog’, geeft Tjoonk aan. ‘Daarmee is het NDF-gehalte van gras een belangrijke knop waar we aan kunnen draaien als het gaat om uitstootverlaging.’

Is er geen NDF-cijfer bekend? Dan wordt het energieniveau gebruikt in de rekensom. ‘Daarbij geldt dat een hogere vem leidt tot een lagere uitstoot. Een hogere vem houdt over het algemeen in dat het NDF-gehalte ook lager is. Op die manier kom je ook weer terug op de structuurwaarde van het gras’, legt Tjoonk uit.

‘Overigens geldt voor de berekening van de KringloopWijzer dat alle kuilen erin worden meegenomen, ook de kuil van wat mindere kwaliteit, die bijvoorbeeld naar het jongvee gaat. Dat is wel iets om in het achterhoofd te houden.’

Met de wetenschap dat NDF de draaiknop is, kijkt Tjoonk naar de ruwvoerwinning. Is het doel om een graskuil te maken met een NDF onder 465 gram per kilogram droge stof, dan moet er niet te laat worden gemaaid. ‘Het staat of valt bij het goede maaimoment. Dat hangt samen met de grasgroei, de weersverwachting en wat je verder graag in een graskuil wilt. Niet te veel structuur is punt één voor de kwaliteit van de kuil, maar ook met de drogestofopbrengst en het eiwitgehalte moet zeker rekening worden gehouden’, aldus Tjoonk.

Steuntje in de rug met de maaimonitor

Het beste maaimoment hangt met veel factoren samen, wat het niet altijd gemakkelijk maakt om het goede moment te kiezen. ‘Maar aan de hand van grasgroei, eiwitgehalte en uiteraard de weersverwachting is er wel een voorspelling te maken’, laat Tjoonk weten.

Om in die keuzes hulp te bieden heeft Agrifirm een app ontwikkeld die helpt het goede maaimoment te voorspellen. ‘We hebben de afgelopen jaren al een wekelijkse maaimonitor gedeeld, gebaseerd op regionaal groeiverloop, het verloop in grassamenstelling en de weersverwachting. Op die manier kun je per regio zien of het die week tijd is om te maaien, of dat je beter nog even kunt wachten’, aldus Tjoonk. In het advies wordt daarnaast rekening gehouden met het gewenste eiwitgehalte in de graskuil. ‘Voor overwegend grasrantsoenen is een ander eiwitgehalte gewenst dan wanneer het rantsoen overwegend uit snijmais bestaat.’

De maaimonitor is vanaf dit jaar ook als app beschikbaar. Daarin is onder andere per locatie een rapportcijfer voor het maaimoment te zien. ‘De app geeft extra informatie over de stand van het gras en het weer, wat kan helpen als je zelf nog twijfelt. Het blijft natuurlijk een beslissingsondersteunend middel. Of maaien echt goed kan, is iets wat je als veehouder zelf moet zien en besluiten’, geeft Tjoonk aan. ‘In de kuilanalyses van afgelopen jaren zien we in elk geval terug dat er nog veel verbetering mogelijk is. Puur en alleen door het maaimoment te optimaliseren is er winst te halen in kuilkwaliteit en daardoor ook op CO₂-uitstoot.’ |